

Datum
2021-06-17
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2021-15431

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen
registrera.stk@malmo.se

Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Kampen om tiden - mer tid till lärande (SOU 2021:30) GRF-2021-15431

Grundskolenämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Grundskolenämnden har tillfrågats av kommunstyrelsen att lämna yttrande på ”Remiss från Utbildningsdepartementet - Kampen om tiden - mer tid till lärande (SOU 2021:30)”.

Grundskolenämnden är till stora delar positiv till innehållet i planen men har några synpunkter som lyfts upp i de olika delarna nedan.

Grundskolenämnden vill uppmärksamma att denna remiss kom till grundskoleförvaltningen 2021-05-17 och svaret behövde egentligen vara godkänt för vidare hantering i den kommunala beslutsprocessen senast 2021-05-20. Utbildningsdepartementet remissmissiv skickades ut 2021-05-12. Grundskolenämnden anser att ärendena måste komma till remissinstanserna mer skyndsamt, för att grundskolenämnden ska kunna läsa in sig på innehållet och kunna ge ett välgrundat svar på remisserna. Den medför utmaningar att lämna ett väl underbyggt besvarande av remisser när statliga departement har en svarstid på remisserna som inte tar hänsyn till ledtiden i den kommunala beslutskedjan.

Yttrande

Grundskolenämnden har tillfrågats av kommunstyrelsen att lämna yttrande på ”Remiss från Utbildningsdepartementet - Kampen om tiden - mer tid till lärande (SOU 2021:30)”. I detta yttrande återfinns utrednings förslag, eventuella bedömningar följt av grundskolenämnden i Malmö stads synpunkter på de presenterade förslagen.

Kapitel 5 Anpassning av nyanlända elevers undervisning

Utredningens förslag: Målgruppen för stödinsatserna ska vara densamma som i dag och därmed inte utvidgas. Det föreligger inte heller skäl för att ändra villkoren för stödinsatserna.

Skolverket ges i uppdrag att implementera insatserna prioriterad och anpassad timplan på nytt.

Utredningens bedömning: Efter ytterligare implementering bör Skolverket utvärdera insatsernas effekter. För att underlätta framtida uppföljning bör Skolverket utreda en nationell insamling av statistik om insatsernas användning.

Grundskolenämndens synpunkter om ” Kapitel 5 Anpassning av nyanlända elevers undervisning”

Grundskolenämnden ställer sig positiva till förslaget och betonar vikten av ytterligare implementering kring stödinsatserna prioriterad och anpassad timplan.

Kapitel 6 Studietid – en ny form av läxhjälp

Utredningens förslag: Elever i grundskolans årskurs 4–9 ska erbjudas studietid. Studietiden ska anordnas under eller i direkt anslutning till elevernas skoldag. Tiden för studietid ingår inte i den minsta totala undervisningstiden.

Studietiden ska anordnas på den skolenhet som eleven tillhör och uppgå till minst två timmar per vecka. Lärare ska ansvara och leda studietid.

Det ska införas en definition av studietid i skollagen med innebörden att det är fråga om undervisning inom grundskola som anordnas enligt skollagen och som inte är obligatorisk för elever.

Skolenheter får anordna studietid genom fjärrundervisning under gällande förutsättningar i skollagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om studietid.

Grundskolenämndens synpunkter om ”Kapitel 6 Studietid – en ny form av läxhjälp”

Grundskolenämnden instämmer med att studietid ska erbjudas redan från årskurs 4 då det för grundskolenämnden är viktigt att insatser påbörjas tidigt för att stödja elevernas kunskapsutveckling. Grundskolenämnden anser även det vara positivt att studietid benämns som

just studietid, för att även kunna inkludera fördjupning i skolämnena för samtliga elever. Omfånget av studietiden med två timmar i veckan anser grundskolenämnden vara hanterbart utifrån skolans organisation och det är viktigt att det är lärare som ska ansvara och leda studietiden.

6.7.2 Studietidens bemanning

Utredningens förslag: Studietid ska erbjudas under ledning av lärare. Under studietiden kan även annan personal medverka, förutsatt att de har sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas utveckling och lärande främjas.

Grundskolenämndens synpunkter om ”6.7.2 Studietidens bemanning”

Grundskolenämnden anser att det är viktigt att det är under ledning av lärare som betonas i förslaget och att studietiden inte blir en verksamhet som ska anordnas av fritidshemsverksamheten eller av annan personal. Det behöver inte vara den ordinarie läraren som anordnar studietiden men det är viktigt att lärare med rätt behörighet finns med på studietiden. Även om det finns stora utmaningar att rekrytera legitimerade lärare i den obligatoriska undervisningen är utmaningen också stor att rekrytera personal i fritidshemsverksamheten. Därför anser grundskolenämnden att det är av stor vikt att det i utredningens förslag, tydligt framgår att studietiden i årskurs 4 – 6 inte är en del av fritidshemsverksamheten, utan ska ledas av lärare från den obligatoriska delen av skoldagen.

6.7.3 Studietidens innehåll

Utredningens bedömning: Det är upp till huvudmannen att organisera och bestämma studietidens innehåll med utgångspunkt i elevernas behov. Skolverket bör uppdatera sitt stödmaterial om läxhjälp till att omfatta studietid.

Grundskolenämndens synpunkter om ”6.7.3 Studietidens innehåll”

Grundskolenämnden instämmer med utredningens bedömning gällande studietidens innehåll.

6.7.4 Behov saknas för att reglera om läxors användning på skolor

Enligt direktivet ska utredningen föreslå hur det kan tydliggöras i författning att det är på skolan som det bestäms hur man arbetar med läxor. Med utgångspunkt i detta har utredningen övervägt om det behöver införas en reglering om läxor i skolförfattningar.

Utredningens bedömning: Det bör inte införas särskilda bestämmelser i skolförfattningar om vem som ska ansvara för användningen av läxor eftersom befintlig reglering i skollagen bedöms som tillräcklig.

Grundskolenämndens synpunkter om ”6.7.4 Behov saknas för att reglera om läxors användning på skolor”

Grundskolenämnden instämmer med utrednings bedömning gällande reglering av läxors användning på skolor då det är den enskilde läraren på skolorna som bäst avgör behov och utformning av läxor.

6.7.5 Bibehållet statsbidrag för grundsärskola, sameskola och specialskola samt frivilliga organisationer

Utredningens bedömning: Statsbidraget till läxhjälp bör avvecklas för grundskolor.

Statsbidrag enligt förordningen (2014:144) om statsbidrag för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid bör även fortsättningsvis lämnas till huvudmän för grundsärskolan, sameskolan och specialskolan samt till frivilliga organisationer.

I och med ett införande av en studietid som gäller för grundskolan bedöms det inte längre föreligga ett behov av ett statsbidrag till läxhjälp för grundskolan. Detta innebär att förordningen om statsbidraget för hjälp med läxor och annat skolarbete inte längre bör omfatta grundskolan, men även fortsättningsvis bör vara sökbart för huvudmän i de övriga skolformerna samt för ideella föreningar.

Hur utredningens förslag om studietid kan finansieras beskrivs i avsnitt 13.5.1. Utredningens bedömning är att finansieringen bör ske genom en omfördelning av medlen från statsbidraget till huvudmän för läxhjälp till de allmänna bidragen till kommuner.

Grundskolenämndens synpunkter om ”6.7.5 Bibehållet statsbidrag för grundsärskola, sameskola och specialskola samt frivilliga organisationer”

Grundskolenämnden anser att det är av stor vikt att den statliga finansieringen i de allmänna bidragen möter det utökade behovet av resurser som studietiden kommer att innebära. Det är av mycket stor vikt att detta följs upp även på nationell nivå.

Kapitel 7 Lovskola – reglering, tillämpning och hur vidare

7.8.1 Huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola bör inte utvidgas till elever i andra årskurser i grundskolan eller gymnasieskolans introduktionsprogram

Utredningens förslag: Den lovskola som huvudmannen är skyldig att erbjuda bör inte utvidgas till att omfatta andra årskurser inom grundskolan eller andra skolformer. Lovskolans verksamhet behöver följas upp och utvärderas innan en eventuell utvidgning övervägs.

Grundskolenämndens synpunkter om ”7.8.1 Huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola bör inte utvidgas till elever i andra årskurser i grundskolan eller gymnasieskolans introduktionsprogram”

Grundskolenämnden ställer sig till skillnad från utredningens förslag positiv till att lovskolan utvidgas till att omfatta andra årskurser inom grundskolan och andra skolformer. Detta utesluter inte att uppföljning av lovskolans verksamhet kan förbättras på nationell nivå för att kunna utvärdera och se vilken typ av insatser som ger bäst resultat i ett nationellt perspektiv.

Möjligheterna att ansöka om statsbidrag för lovskola ska kvarstå

Utredningen föreslår att innan effekterna av de olika typer av lovskolor har utvärderats bör inte målgruppen för den lovskola som huvudmannen är skyldig att erbjuda förändras. Förordningen om statsbidrag för lovskola föreslås därför kvarstå oförändrad.

Grundskolenämndens synpunkter om ”Möjligheterna att ansöka om statsbidrag för lovskola ska kvarstå”

Grundskolenämnden ser helst att statsbidragen till skola breddas och blir mindre detaljstyrda. Grundskolenämnden är dock positiv till statlig finansiering av lovskola.

7.8.2 Förslag om huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola på lov under läsåret

Utredningens förslag: Elever i årskurs 9 som riskerar att inte nå kunskapskraven för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan ska erbjudas lovskola även på loven under läsåret. Huvudmannens skyldighet utvidgas med ytterligare 25 timmar, vilket innebär att elever i årskurs 9 får rätt till sammanlagt 75 timmar.

Grundskolenämndens synpunkter om ”7.8.2 Förslag om huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola på lov under läsåret”

Grundskolenämnden är positiva till detta förslag i utredningen då grundskolenämnden anser att det är bättre att eleverna uppnår betyget E under läsåret och på så sätt inte behöver delta i lovskola på sommarlovet. Grundskolenämnden anser att lovskolan under andra lov än sommarlovet även bör erbjudas elever i yngre årskurser, dels med tanke på hur viktigt det är med att sätta in tidiga insatser, dels för att minska behovet av deltagande i lovskola under sommarloven.

Kapitel 8 Lovskola motivation i relation till elevers skyldighet att delta

8.6 Frivillig lovskola och förstärkning av det motivationshöjande arbetet är att föredra framför obligatoriskt deltagande

Utredningens förslag: Det bör inte införas bestämmelser i skollagen om obligatorisk verksamhet i lovskola eftersom det närvarokrav som finns för deltagande i lovskola i det befintliga regelverket bedöms vara tillräckligt.

Grundskolenämndens synpunkter om ”8.6 Frivillig lovskola och förstärkning av det motivationshöjande arbetet är att föredra framför obligatoriskt deltagande”

Grundskolenämnden anser i likhet med utredningens underlag att motivationshöjande insatser är viktiga, men att obligatoriskt deltagande i lovskolan inte bör uteslutas, speciellt för elever i åk 9 som skulle ha möjlighet att få behörighet till gymnasiet om de deltog i sommarskola. Det föreligger redan närvarokrav för de elever som deltar i lovskolan.

Huvudmän och skolor ska förstärka sitt motivationsarbete inför och under lovskola.

Utredningens bedömning: Ett stödmaterial om hur skolor kan arbeta med motivationshöjande insatser bör tas fram.

Grundskolenämndens synpunkter om ”Huvudmän och skolor ska förstärka sitt motivationsarbete inför och under lovskola.”

Grundskoleförvaltningen instämmer med att detta stödmaterial bör tas fram och vara klart under kommande läsår 2021/22.

9.11 Förutsättningar saknas för att föreslå en förlängd skolplikt för nyanlända

Utredningens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser i skollagen som innebär en förlängd skolplikt för nyanlända eftersom en sådan regle-

ring riskerar att strida mot såväl grundlag som diskrimineringslagen och det bakomliggande EU-direktivet.

Grundskolenämndens synpunkter om ”9.11 Förutsättningar saknas för att föreslå en förlängd skolplikt för nyanlända”

Grundskolenämnden instämmer med utredningens bedömning.

10.7 Hur en språkstärkande sommarskola skulle kunna anordnas

Utredningens bedömning: Det finns behov av en språkstärkande sommarskola för elever som avslutat årskurs 9 i grundskolan och som fått betyget F eller – [streck] i ämnet svenska som andra språk (SVA) samt elever på språkintruktionsprogram (IMSPR). Bemanning och innehåll i en språkstärkande sommarskola bör övervägas närmare när resultatet från Skolverkets översyn av svenskämnen har redovisats.

Grundskolenämndens synpunkter om ” 10.7 Hur en språkstärkande sommarskola skulle kunna anordnas”

Grundskolenämnden instämmer med utredningens bedömning.

11.1 Det saknas information om elevers närvaro på nationell nivå

Grundskolenämndens synpunkter om ”11.1 Det saknas information om elevers närvaro på nationell nivå”

Grundskolenämnden instämmer med utredningens slutsats att elevernas närvaro också måste följas upp på nationell nivå för att kunna användas som relevant underlag vid olika nationella satsningar.

11.6.1 Utredningens bedömning om betygsinrapportering

Utredningens bedömning: Regelverket om när betyg ska sättas bör ses över i samtliga skolformer.

Statens skolverk bör utreda förutsättningarna för ett samlat inrapporteringssystem, där bland annat betyg kan rapporteras. Det bör utredas vidare vilka uppgifter som ska samlas in via ett sådant system.

Grundskolenämndens synpunkter om ”11.6.1 Utredningens bedömning om betygsinrapportering”

Grundskolenämnden välkomnar en översyn av regelverket gällande om när under läsåret betyg ska sättas. Är det möjligt att senarelägga betygsättningen med upp till två veckor borde det innebära att lovskolan under sommarlovet helt eller delvis kan ersättas av undervisningen under den ordinarie delen av läsåret-

11.6.2 Utredningens bedömning om läsåret

Utredningens bedömning: Läsårets längd och struktur bör utredas i samtliga skolformer

Grundskolenämndens synpunkter om ”11.6.2 Utredningens bedömning om läsåret”

Grundskolenämnden välkomnar en utredning av läsårets längd och struktur i samtliga skolformer.

Kapitel 12 Ikraftträdande

Utredningens förslag: Ändringarna i skollagen (2010:800) och skolförordningen (2011:185) ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Grundskolenämndens synpunkter om ”Kapitel 12 Ikraftträdande”

Grundskolenämnden har inga synpunkter på ikraftträdandet men noterar att de ändrade kursplanerna också kommer att börja gälla från och med höstterminen 2022 vilket ställer stora krav på verksamheten.

Kapitel 13 Kostnader

Grundskolenämndens synpunkter om ”Kapitel 13 Kostnader”

Grundskolenämnden anser att den relativt lilla skillnaden i kostnader mellan att införa studietid i årskurs 4 – 9 i jämförelse med årskurs 6 – 9 talar ytterligare för att införa studietid redan i årskurs 4. Detta då grundskolenämnden anser att det är viktigt att sätta in resurser tidigt i elevernas skolgång. Grundskolenämnden betonar dock behovet av att finansieringen kompenseras i de allmänna bidragen till kommunerna (se 6.7.5).

13.6 Konsekvenser för huvudmän

Grundskolenämndens synpunkter om ”13.6 Konsekvenser för huvudmän”

Grundskolenämnden har inga synpunkter på de konsekvenser utredningens förslag får på huvudmannens arbete.

13.7 Konsekvenser för tillgång på utbildad personal

Grundskolenämndens synpunkter om ”13.7 Konsekvenser för tillgång på utbildad personal”

Grundskolenämnden är införstådda med att utredningens förslag kommer i viss mån att påverka behovet för tillgång på utbildning personal. Därför önskar grundskolenämnden att det fortsatt görs fler insatser på nationell nivå för att bistå huvudmännens arbete att rekrytera utbildad personal till grundskolorna.

13.8 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Grundskolenämndens synpunkter om ”13.8 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen”

Grundskolenämnden har inga synpunkter på de begränsade inskränkningarna i den kommunala självstyrelsen som utredningens förslag medför.

Ordförande

.....
Sara Wettergren
.....

Direktör

.....
Anders Malmquist
.....

Nima Gholam Ali Pour (SD) och Ulf Blomström (SD) avser inkomma med ett gemensamt särskilt yttrande.

John Eklöf (M), Cecilia Barwén (M), Sofie Andersson (M) och Joacim Ahlqvist (C) avser inkomma med ett gemensamt särskilt yttrande.

Lisa Stolpe (V) anmäler reservation och avser inkomma med en gemensam skriftlig reservation.